

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

שמות

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כו
(תרגום הפשוט)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ואחת לבריאה
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת אי"א
ר' מנחם מענדל ע"ה
בן הרה"ח הרה"ת ר' אלחנן דובער הי"ד
מארזאוו

מקושר לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ
וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מה"מ
נולד בעיר ליובאוויטש
זכה לגור ולקבל קירובים
בבית כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בעיר רוסטוב
למד מתוך מסירת נפש בשיבת תו"ת במחלת
שימש כשו"ב

הי' ממייסדי ושימש בתור מנהל ומשפיע
במתיבתא ובית מדרש במוסד חינוך אהלי תורה
וזכה להשפיע לאלפי תלמידים

בהתוועדויותיו הרבות
הכניס רוח חסידית ושמחה לרבים משומעיו

גידל משפחתו לחסידות ולהתקשרות
והרבה מהם שלוחים בכל קצוי תבל

נפטר בשיבה טובה ר"ח שבט ה'תשע"ח
ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

א. אהיה אשר אהיה

המקום היחיד בתורה שבו נקרא הקדוש-ברוך הוא בשם „אהיה אשר אהיה“ הוא בפרשתו¹, לאחר שאלת משה רבינו את הקדוש-ברוך-הוא²: „הנה אנכי בא אל בני ישראל ואמרת אליהם אלוקי אבותיכם שלחני אליכם ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם“, הרי אז „ויאמר אלוקים אל משה: אהיה אשר אהיה, ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם“.

בגמרא³ נמנה השם „אהיה אשר אהיה“⁴ כאחד מן „השמות שאין נמחקין“. אך הרמב"ם⁵ אינו מונה את השם „אהיה אשר אהיה“, או „אהיה בלבד“, בשבעה שמות אלו, אשר „כל המוחק אפילו אות אחת משבעה אלו לוקה“.

בעל „כסף משנה“⁷ מסביר זאת: „ונראה שלא היה בגרסת רבינו (בגמרא⁸) אהיה אשר אהיה“. ומוסיף, ש„בנוסחא שנדפסה בוונציאה“⁹, של הרמב"ם, „אכן נמנה „אהיה“ כאחד משבעת השמות¹⁰! וכך יש עוד נוסחאות

של הרמב"ם¹¹, שבהן נמנה „אהיה“ כאחד מן השמות שאינם נמחקים.

אך בדפוסים הנפוצים של הרמב"ם, שלפנינו, אין מוזכר השם „אהיה“¹². ונראה שגם בעל „בית יוסף“ מקבל את הנוסחה שלפנינו שבה אין הרמב"ם מזכיר את השם „אהיה“, וההוכחה לכך היא: למרות שהוא עצמו אומר ב„כסף משנה“ על נוסח זה „ונוסחה זו נכונה היא דמני שם אהיה בכלל השבעה שמות“, בכל זאת, בספרו שנכתב לאחר ה„כסף משנה“, ובמיוחד שזהו ספר הלכה¹³, בשולחן ערוך שלו¹⁴, הוא אומר „ואלו השבעה שמות“ – ואינו מונה את „אהיה“ ורק מוסיף „ויש גורסין גם כן „אהיה אשר אהיה“¹⁵.

ויש להבין: מדוע סובר ה„בית יוסף“ שהגרסא העיקרית של הרמב"ם היא ש„אהיה“ אינו מן השמות שאינם נמחקים? ובמיוחד כאשר ברוב הנוסחאות בגמרא נמנה „אהיה אשר אהיה“ בין השמות שאינם נמחקים¹⁶, ויש אף נוסחאות של הרמב"ם שבהן נמנה שם זה¹⁷, כדלעיל.

ב. במדרש ובגמרא – „אהיה“ אינו שם

לכאורה, יש לומר שהסיבה לכך היא: על

(1) דפוס רומא לפני ר"מ וכ"כ דפוסים וכת"י – ראה שו"ת הרדב"ח (ח"ה) ללשונות הרמב"ם ס' אלף תו (לד): בדקנו בספרי הרב ז"ל כתיבת יד ונמצא כתוב בהם שם אהי – ראה עבודת המלך לרמב"ם כאן. ספר המדע (ירושלים, תשכ"ד) וט"ו.
(2) וכן ליתא בדפוס קושטא רסט. וכנראה ש"ה לרוב הנוסחאות שהיו לפני הכס"מ.
(3) ראה שו"ת שו"ת כ"כ ס' אלף תו כח. וראה שם אות כט.
(4) יו"ד סרע"ו ס"ט.
(5) וע"פ הנסמן בשו"ע „טור“ (ובפרט באם ג"ז מהב"י) ושם הובא ביחוד עם שאר השמות (כדעת אביו הרא"ש כנ"ל) ובשו"ע מוסיף, יש גורסין – ה"ז מורה דל" לא ס"ל כהטור.
(6) כדמוכח גם מזה שכת"ה גירסת הרי"ף, ה"ה והרא"ש שבעות שם. וכ"ה לדעת הר"ס"ג רוב האי גאון (הובא בס' האשכול הל' ס"ח (ס"ז)).
(7) ולהעיר ש„באר שמות קודש וחול“ לרמב"ם (הועתק בתורה שלמה פרשתנו כאן אות קעט) כתב: אהי אשר אהי שתייהן משמות הקדושים שאינם נמחקים אהי שלחני גם זה (השם) קדוש.

(1) ג, יד.
(2) שם, יג.
(3) שבעות לה, ע"א. ועד"ז בירושלמי מגילה פ"א ה"ט. מט' סופרים רפ"ד*.
(4) כ"ה במקומות שבהערה הקודמת*. וכ"ה בר"ח ורא"ש (ס' כב) שבעות שם. אבל כרי"ף שבעות שם „אהי“.
(5) וכ"ה במאירי סנהדרין (נו, א) ד"ה ובמס' שבעות. רס"ג שבהערה 16.
(6) הל' יטו"ה פ"ז ה"ב.
(7) ראה לעיל הערה 4. וראה לקמן בפנים. ולהעיר מראב"ע וחוקניו כאן ועוד (וראה גם רבותינו בעה"ת כאן): שהראשון (אהי) שם והשני (אשר אהי) פירוש השם (וכ"ה בכורי מאמר ד אות ג. וראה פ"ל קול יהודה שם ובהערה 26). וראה לקמן הערה 17, ומ"ש במו"נ שהובא לקמן ריש סעיף ה. לרמב"ם שם.
(8) וכ"ה בדק"ס שבעות שם שבב' כתי' ליתא, עיי"ש ובהערה פ שם.
(9) והוא בדפוס ויניציאה רפד ושי.
(10) וכן הביאו הלח"מ וקריית ספר לרמב"ם שם „אהי“ בתוך ז' השמות.

(*) באבות דר"נ פל"ד. ב: עשרה שמות של שבו נקרא הקדוש – אהי אשר אהי.
(*) אבל ראה להלן בירושלמי ומס' סופרים שם (ה"ב) אל"ף ה' מאה" (הובא ברמ"א יו"ד רע"ז ס"י וראה נ"כ שם).

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת „האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה“.

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת „מכון לוי יצחק“ בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי „ועד להפצת שיחות“.

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת „מכון לוי יצחק“ בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

„אהלי תורה“, ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך „אהלי תורה“, ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את „קונטרס בית רבינו שבבבל“

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ג ב"מורה נבוכים" – "אהיה" – איננו שם

ולכאורה נראה ש"אהיה אשר אהיה" אינו שם של הקב"ה גם מדברי הרמב"ם עצמו ב"מורה נבוכים"²⁷: הוא מסביר שם בהרחבה את שאלת משה "ואמרו לי מה שמו", שמושה לא התכוון לשאול בכך מהו שמו של הקב"ה, שהרי ממילא לא היתה זו הוכחה ש"ה' שלחני", כפי שהוא מסביר זאת: אילו ידעו ישראל את שמו של הקדוש-ברוך-הוא, הרי דברי משה לא היו מהווים הוכחה ואות לכך שהקדוש-ברוך-הוא שלחו, כי כשם שישראל יודעים את שמו יתברך, כך (ועל-אחת-כמה וכמה) יכול משה לדעת זאת קודם לכן. ואם לא ידעו ישראל את שמו של הקדוש-ברוך-הוא, הרי שוב לא תהא זו הוכחה עבורם אם משה יאמר את השם –

אלא, שאלתו של משה היתה אודות הוכחה לבני ישראל על מציאות השם – מפני שכל בני אדם או אלא יחידים²⁸, לא היו מרגישים במציאות ה'; ואמירתו "מה שמו" היא לגדלו ולהדרו בסיפור, כאילו אמר שעצמך ואמיתתך לא יסכל אותה אדם²⁹, ואילו לגבי השם הייתכן "סכלות", אף שעל דרך האמת סכלותם היה על מציאותו יתעלה³⁰,

ועל כך "למדהו השם שמדע שיגיעוהו אליהם יאמת אצלם מציאות השם"³¹.

כלומר: לדברי הרמב"ם, אין הכוונה ב"אהיה אשר אהיה" לומר לישראל את שמו של הקדוש-ברוך-הוא³², אלא "הודיעוהו יתברך

פסוק זה נאמר במדרש¹⁸: "אמר ליה הקדוש-ברוך-הוא למשה, שמי אתה מבקש לידע, לפי מעשי אני נקרא, פעמים שאני נקרא בא"ל שדי, בצבאות, באלקים, בה', כשאני דן את הבריות אני נקרא אלקים... וכשאני מרחם על עולמי אני נקרא ה'..." ומסיים "הוי אהיה אשר אהיה, אני נקרא לפי מעשי". יש לפרש את כוונת המדרש, ולפחות בדוחק¹⁹, שלפי זה²⁰ "אהיה אשר אהיה" אינו נמנה כאחד השמות, אלא משמעות מילים אלו היא "אני נקרא לפי מעשי". לפי זה מובן גם בפשטות מדוע אין מוזכר בתנ"ך שהקדוש-ברוך-הוא נקרא כך²¹.

ומן הנאמר בגמרא²², כפי המובא ברש"י²³, על "אהיה אשר אהיה" – "אמר לו הקב"ה למשה לך אמור להם לישראל אני הייתי עמכם²⁴ בשעבוד זה, ואני אהיה עמכם בשעבוד מלכויות – מובן, שזהו אינו שם של הקב"ה, אלא, להפך, בכך אומר הקב"ה שאין כאן חשיבות לשמו, כי תמיד יהיה עמהם – הן כשנקרא בשם הוי' – הרחמים, או בשם אלקים... כפי שמבאר הרמב"ן²⁵ דרשה זו²⁶.

לפי זה יש לומר, שלפיכך סובר בעל "בית יוסף", שלדעת הרמב"ם "אהיה אשר אהיה" אינו אחד משמותיו של הקדוש-ברוך-הוא.

18) שמו"ר פ"ג, ו' ושי"ג.

19) כי קשה הלשון "נקרא", ובעיקר – ההשוואה להשמות הוי', אלקים כו'.

20) פי' מהרו"ז שם. וראה פי' מת"כ שם. ולהעיר מרבינו בחיי כאן.

21) פי' מהרו"ז שם. וראה גם ראב"ע כאן (פסוק טו): אינו במקרא רק במקום הזה. פרדס דלקמן הערה 43.

22) ברכות ט, ב. ועד"ו בשמו"ר שם.

23) עה"פ.

24) כ"ה בברכות – בלשון עבר. אבל בפרש"י "אהי עמם בצרה הזאת" – לשון עתיד (וכבשמו"ר "אהי עמן בשעבוד זה" וכ"ה נוסח הכ"י בדק"ם ברכות שם). והוא בהתאם לפירוש תיבת "אהי" שבכתוב. ואכ"מ.

25) עה"ת כאן פסוק יג: הקב"ה השיבו למה זה ישאלו לשמי אין להם צורך לראי' אחרת כו'. ע"ש.

26) ועד"ו הוא לפי ב' ביאורים אחרונים שבאברבנאל פרשתנו כאן. ולכאורה כן משמע מתחלת דברי הכוזרי שם: וכאשר שאלו ואמר ואמרו לי מה שמו, ענהו לאמר מה להם לבקש מה שלא יוכלו להשיגו דומה למה שאמר המלאך (שופטים יג, יח) למה זה תשאל לשמי והוא פלאי (אבל ממשך) אך אמור להם אהי, ופירושו אשר אהי' והטעם הנמצא אשר אמצא להם בעת שיבקשוני כו'. וע"ש במפרשים.

לעילוי נשמת

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו' התמים
ר' מנחם מענדל ב"ר זאב ע"ה

בוימגארטן

זכה להיות שליח מיוחד
מכ"ק אדמו"ר הריי"ץ נ"ע לאירופה

הי' מקושר לרבותינו הקדושים נ"ע וגוייס לשליחותו
של כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל נשיא דורנו מלך המשיח
בשכונת כאן צוה ה' את הברכה

הי' שו"ב מומחה

ביתו הי' פתוח לכל הנצרכים במסירות ובאהבה
ועי"ז זכה לקרב הרבה מהם לתומ"צ ולקרבתם לכ"ק נשיא דורנו

ורבים השיב מעון

זכה והשאיר דור ישרים יבורך הולכים בדרך התורה
והמצוה ודרכי החסידות ומקושרים לכ"ק נשיא דורנו
וכמה מהם שלוחי המלך

נפטר בש"ט עש"ק ג' אדר ראשון ה'תשע"ט

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחות

27) ח"א פס"ג. וראה בארוכה במפרשי התורה כאן (רמב"ן, אברבנאל, עקידה ועוד) מה שהשיגו על המו"נ שם. ואכ"מ.

28) כ"ה הלשון במו"נ שם. ובהוצאת קאפת: פרט ליחידים.

29) לשון המו"נ שם קרוב לסוף הפרק (וכן הועתק בפי' שם טוב שם). ובהוצאת קאפת: לא נעלמה לשום אדם.

30) פי' שם טוב למו"נ שם (ועד"ו הוא בפ' אפודי שם) – ע"פ המשך ל' הרמב"ם שם, ואמנם הרחיק כו' (ע"ש. ועד"ו בהוצאת קאפת).

31) מו"נ שם. ובשינוי לשון בהוצאת קאפת.

32) וכן משמע קצת מזה שבסוף הפרק במו"נ שם ממשיך ומבאר "וכן שם חסין .. וכן צור כו" דפשיטא שתוארים אלה אינם בכלל השמות שאינם נחלקין. ומה שאומר ע"ז "שם" כוונתו שם התואר. וכמו ברפס"א שם

(למשה) הראיות אשר יתקיים בהם מציאותו אצל חכמיהם³¹, וזוהי משמעות³³ המילים „אהיה אשר אהיה“³⁴.

ד. „אהיה“ – ענין בנוסף לפשט

אך מובן, שתירוץ זה הוא דחוק ביותר: כיון שלפי רוב הנוסחאות בגמרא „אהיה אשר אהיה“ הוא אחד מן השמות שאינם נמחקים, וכך היא דעת רוב הפוסקים, הרי דחוק ביותר להרבות מחלוקת, ולומר דברים הפוכים מן הקצה אל הקצה – שלדעת מדרשי חז"ל שלעיל, הרי לא זו בלבד שהמילים „אהיה אשר אהיה“ אינן מן השמות שאינם נמחקים, אלא שאין הן בכלל „שם“ של הקדוש-ברוך-הוא!

לפיכך מסתבר לומר, שמדרשי חז"ל הללו אינם מבטלים את פירוש הפסוקים כפשוטם ודורשים ש„אהיה אשר אהיה“ אינו מענה לשאלת משה „ואמרו לי מה שמור“ – כפשוטו – אלא הם מוסיפים על הפשט, ש„אהיה אשר אהיה“ מרמז גם על עניין נוסף, הוכחה אודות מציאות ה'³⁵.

יותר מכך, מדברי הרמב"ם ב„מורה נבוכים“ עצמם מובן, ש„אהיה אשר אהיה“ הוא שמו של הקדוש-ברוך-הוא³⁶: בתחילת דבריו הוא פותח ואומר „וזה השם“, ועוד – הוא מפרש במפורט את המשמעות וההוכחה למציאות ה' במילים „אהיה אשר אהיה“, ומבאר זאת בהמשך להסבר על שם הוי"ו³⁷, ועוד – לאחר הביאור על „אהיה אשר אהיה“ הוא ממשיך³⁸ ומבאר את השמות האחרים: וכן שם י"ה .. ושד"י וכו'³⁹.

„אמנם שאר השמות כדיון וצדיק ותנון ורחום ואלקים“ שכולל התוארים שהם רק כינויים (רמב"ם הל' יסוה"ת שם ה"ה) עם שם אלקים. ועוד" הוא בכמה מקומות בהפרקים שם. וראה צפ"ע מהד"ת ב, ב.

(33) להעיר גם מרבותינו בעה"ת כאן: שמה יסבור משה ששמי אהי .. אשר ולכן .. שמה יקראני עוד ישראל אהי וטעות יהי בידם שהרי יש לו לקרות יהי לעולם כו'.

(34) ראה פי' אפודי למו"נ שם: ואמר לו יתעלה שיאמר להם אהי אשר אהי ר"ל שיבאר להם במופת מציאות מחוייבת המצאתו ואז ידעו שיש אלקה בעולם.

(35) וכן יש לבאר בדברי הרמב"ם בפ' דברי המדרש. וראה טור הארוך שם.

(36) ראה פי' שם טוב שם.

(37) ספ"ט. וראה שם פס"א בביאור שם הוי'.

(38) ספ"ט ג' שם.

(39) ולפי"ז צ"ל (ראה לעיל הערה 32) דלצדיקן קתני,

וכפי שמוכן גם מדברי הרמב"ם⁴⁰, המצטט מדברי ה„מורה נבוכים“ שם.

ויותר מכך: לפי דברי הרמב"ם ב„מורה נבוכים“ יוצא שהשם „אהיה אשר אהיה“ קרוב ודומה לשם המפורש – שם הוי"ו⁴¹ – יותר משאר השמות⁴².

ויחד עם זאת רואים, כאמור לעיל, שאת שאר השמות מונה הרמב"ם כשמות שאינם נמחקים, ודווקא „אהיה אשר אהיה“ אינו נמנה בין השמות שאינם נמחקים, למרות שגם הוא, לפי האמור לעיל, אחד משמותיו של הקב"ה.

ה. „אהיה“ – שם המבטא את ההכרחיות במציאות ה'

ויש לומר, שההסבר לכך הוא⁴³:

הרמב"ם מפרש ב„מורה נבוכים“ שם „אהיה אשר אהיה“, ואלה דבריו⁴⁴: „וזה השם נגזר מן היה והוא המציאות .. והסוד כולו הוא בשנותו המילה בעצמה המורה על המציאות בעניין התואר כו' והושם השם הראשון והוא המתואר אהיה, והשם השני אשר תארו בו אהיה, והוא הוא בעצמו, וכאילו הוא הראה שהמתואר הוא התואר בעצמו, והיה זה ביאור עניין, שהוא נמצא לא במציאות .. הנמצא אשר הוא

דמש"כ מלת „שם“ על חסין וצור (ועד"ז בנוגע לדין צדיק חנון ורחום) פי' תוארים; ועל אדניי אלקים כו' אהי' – פי' שמות.

(40) עה"פ כאן. וראה גם רבינו בחיי.

(41) ברשב"ם (פסוק טו) וחוקני כאן משמע (וראה גם ראב"ע פסוק טו), שהוי' ואהי' היו שם אחד*. וכן מפורש ברמב"ם (ומבואר בבחי' וטור הארוך כאן. וראה מ"ש הרמב"ם בפ' דברי הת"א (אבל בת"א שלפנינו אין גירסא זו). ולהעיר מל' הכוזרי (שבהערה 26): אהי' אפשר שיהי' מן השם הזה (היינו שם הוי').

(42) כמפורש בדבריו בספ"ט שם מפרש הטעם לזה שמבאר שם אהי' אשר אהי' בהמשך לשם הוי': למה שבוה מן העיון הדק אשר אנחנו בו ר"ל הרחוקת התוארים – ראה פי' שם טוב שם. ולקמן בפנים.

(43) ראה (ע"ד הקבלה והחסידות) בביאור שם „אהי'“ מגיד מישורים להב"י ס"פ בראשית (מהד"ק). שערי אורה להר"י גיקטליא שער א' בתחלתו ושער יו"ד. פרדס שער כ פ"א ב ועסיס רמונים שם (וראה גם הנסמן בהערה 41).

ועוד. וראה ספר הליקוטים – דא"ח צ"צ וספר הערכים חב"ד (ח"א) – ערך אהי'.

(44) וראה הלשון בהוצאת קאפת.

(* ובראב"ע שם דשניהם שמות הנצטט.

ומיד ממש ברגע זה ובמקום זה (אפילו אם זה מצב דלילה, „הבאים מצרימה“), כך שהרגע האחרון דהגלות והנקודה האחרונה דהגלות נעשים רגע ראשון ונקודה ראשונה דגאולה,

ומ„ימי חייד“ בזמן הזה ובמקום הזה, בלי שום הפסק כלל ח"ו (אפילו אם הוא כבר למעלה משבעים שנה וכיו"ב), עובר כאו"א מישראל מיד – בתכלית השלימות, „ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין“⁴, בהמשך ד„כל ימי חייד“ בימות המשיח, וחיים נצחיים שיהיו אז.

ובנוגע לפועל הכוונה היא, שהעבודה דבנ"י עתה צריכה להיות „להביא לימות המשיח“, לגלות כבר תיכף בפועל איך שהמצב ד„הבאים מצרימה“ בגלות הוא באמת מצב ד„גאולת ישראל“, עי"ז שמתכוונים בעצמם ומכינים אחרים למצב ד„ימות המשיח“.

כולל ובמיוחד – בקשר עם יום ההילולא דהרמב"ם – ע"י שמתחזקים ומוסיפים בלימוד ספר משנה תורה להרמב"ם .. ובפרט – בספר הרמב"ם עצמו – הלכות מלך המשיח⁵, בשני הפרקים האחרונים דהלכות מלכים בסיום ספר משנה תורה.

ונוסף ללימודו בזה, להשפיע גם על עוד בנ"י מסביבתו, אנשים נשים וטף, באופן ד„והעמידו תלמידים הרבה“⁶, ומהם יראו וכן יעשו רבים.

ויהי רצון, שע"ז עצם ההחלטה בדבר יקבלו תיכף ומיד את השכר, הקיום בפועל של דברי הרמב"ם בסיום ספרו⁷, שלאחר שישנו כבר ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמת ה" – שאז „בחזקת שהוא משיח“ – שכבר יהי' מיד „משיח בודאי“, עי"ז ש„עשה והצליח ובנה מקדש במקומו נדחי ישראל .. ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד כו'“.

התגלותו באמצעות כוחותיו ופעולותיו, וכלשון המדרש: לפי מעשיו אני נקרא, האופנים שבהם קשור הקב"ה להשפעה: אדני מלשון אדנות⁵², אתה אדון לכל בריותיך⁵³, אלקים – תקיף⁵⁴ ואמיץ אשר לו היכולת בעליונים ובתחתונים, או תקיף⁵⁵ בעל היכולת ובעל הכוחות כולם⁵⁶, וכך גם לגבי שאר השמות.

ואפילו שם שדי, שעליו אומר הרמב"ם⁵⁷ שהוא נובע מהמילה "די", והשייך בענין אשר, כמו שכבר, ויהיה עניינו אשר די, הכוונה בזה שהוא לא יצטרך במציאות מה שהמציא ולא בהתמידו לזולתו, אבל מציאותו יתעלה מספקת בו⁵⁸, שהקדוש-ברוך הוא אינו "נזקק" לאף אחד כדי להמציא, וכדי להחזיק בתמידות את אשר המציא⁵⁹ – הרי גם הסבר זה מתאר כיצד שם זה, שדי, מתייחס למה שהמציא, שפעולתו בבריאה היא באופן "שהוא לא יצטרך במציאות מה שהמציא... לזולתו".

לעומת זאת, "אהיה אשר אהיה" מבטא את מציאותו של הקב"ה כפי שהוא מצד עצמו ובעצמו⁶⁰. שהוא "מחויב המציאות", אמיתת המציאות, הוא נמצא תמיד באופן של "בלתי מציאות נמצא".

הנמצא⁴⁵, כלומר המחויב המציאות".

כלומר, הרמב"ם מפרש ש"אהיה אשר אהיה" איננו שם המתאר כוח ופעולה של הקב"ה, אלא הוא מביע את זאת שהמציא – ההימצאות – של הקב"ה אינה דומה לחלוטין להימצאות של הנבראים: מציאותם של כל הנמצאים היא בגדר חידוש – הם נמצאים, אך ייתכן שלא ימצאו, ויותר מכך – אכן כך היה לפני שנמצאו מאמיתת הימצאו. ואילו מציאותו של הקב"ה היא מחויב המציאות.

ואת זאת מבטא השם "אהיה אשר אהיה" – הנמצא אשר הוא הנמצא, כלומר, המחויב המציאות, מציאות אשר הכרח שתימצא, מציאות מצד עצמה⁴⁶.

דבר זה הכרחי על פי ההיגיון, כפי שממשך הרמב"ם⁴⁷, וזה אשר יביא אליו המופת בהכרח שיש דבר מחויב המציאות, לא נעדר ולא ייעדר. מהות עניין המציאות⁴⁸ מחייב שיהיה "מצוי" אשר הוא "מחויב" להיות, ואשר לא יתכן שהוא לא יהיה. וכלשון הרמב"ם בספרו היד החזקה⁴⁹, "אמיתת הימצאו"⁵⁰.

1. השמות מבטאים פעולות; "אהיה" מבטא מציאות

לפי זה יוצא, שיש הבדל מהותי בין השם "אהיה אשר אהיה" לבין השמות האחרים:

השמות האחרים⁵¹, כגון: אדני, אל, אלקים, אלקי צבאות – אינם מתארים את מציאותו של הקב"ה, אלא הם מתארים את

45 בקאפח "מצוי שלא במציאות .. המצוי אשר הוא המצוי" ועד"ו הוא השינוי בין העתקת תיבון וקאפח לעיל שם פנ"ג. ותרגום זה נראה יותר, ועד"ל לשון הרמב"ם בריש הל' יסודי התורה. וראה, "הדרן" על הרמב"ם (קה"ת, ברוקלין תשמ"ה) הערה 30

46 בביאור ענין אהי' אשר אהי' שהוא מחויב המציאות – ראה גם רב"ג ואברבנאל פרשתנו. עיקרים מאמר ב פנ"ו. ועוד. וראה לקמן הערה 60.

47 במו"ג שם.

48 לא רק דהבריאה מוכיחה שישנו בורא.

49 ריש הל' יסודית.

50 ואף שהתחלת ההלכה, "יסוד היסודות ועמוד החכמות" הוא ר"ת הוי' (שם הגדולים להחיד"א מע' רמב"ם בשם ר' דוד הנגיד נכד הרמב"ם) ולא אהי' יל' כי רצה לרמוז שם קדוש שם העצם שם המפורש (ראה גם הדרן הגדיל הערה 36). ואכ"מ.

51 ראה מו"ג שם פס"א ופס"ג.

און נוסף צו דעם אייגענעם לימוד בזה, זאָל מען זען אויך משפיע זיין אויף אַנדערע אידן אַרום זיך, אנשים נשים וטף, באופן פון "והעמידו תלמידים הרבה"⁶, ומהם יראו וכן יעשו רבים.

ויהי רצון, אָז דורך דער עצם החלטה בדבר זאָל מען תיכף ומיד באַקומען דעם שכר, דער קיום בפועל פון דברי הרמב"ם בסיום ספרו⁷, אָז לאחרי וואָס מ'האָט שוין דעם "מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו . . . ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמת ה'" – וואָס ער איז "בחזקת שהוא משיח" – זאָל ער שוין גלייך ווערן "משיח בודאי", דורך דעם וואָס "עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל . . . ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד כו".

(משיחות ש"פ שמות, כ"א טבת תשנ"ב)

כמדובר ריבוי פעמים דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שנוסף ע"ז שכבר "כלו כל הקיצין"¹, כבר עשו בני" תשובה, וסיימו הכל, כולל גם – "לצחצח הכפתורים", וצריך רק שהקב"ה יפתח את עיניהם של בני" שיראו שהגאולה האמיתית והשלימה כבר ישנה, ויושבים כבר לפני שולחן ערוך, בסעודת לויתן ושור הבר² וכו' וכו'.

מזה מובן . . . בדורנו זה ובזמננו זה, לאחרי שכבר סיימו הכל (כנ"ל), ישנה הבטחה גמורה בתורה, שבטח יהי' "(תזכור יום צאתך ממצרים) כל ימי חיך . . . להביא לימות המשיח"³,

ובפשטות – שלא זקוקים להפסק ח"ו בין "כל ימי חיך" ו"ימות המשיח" (כמו שהי' אצל בני" בכל הדורות שלפני דורנו זה), אלא "כל ימי חיך" דכאו"א מישראל, חיו הגשמיים כנשמה בגוף, כוללים בפשטות (גם) "ימות המשיח" בלי הפסק, מכיון שהגאולה באה תיכף

6 אבות פ"א מ"א.
7 הל' מלכים ספ"א.

ז. קדושה – הבדלה

לפי זה מובן ההבדל בין שאר השמות הקדושים שאינם נמחקים לבין „אהיה אשר אהיה“:

מהות הקדושה היא – היבדלות (קדוש ומובדל⁶¹) ובייחוד מדברים אחרים על ידי התקשרות למקור קדושה – „כי קדוש אני“⁶². לדוגמא: ארץ ישראל נקראת ארץ הקודש כי היא ארץ אשר... תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה⁶³; בית המקדש הוא „בית אשר תבנו לר'“⁶⁴, „ושכנתי בתוכם“⁶⁴, מקום של גילוי השכינה.

וכך גם לגבי השמות הקדושים הטהורים שנקרא בהם הקדוש-ברוך-הוא⁶⁵: שמות אלו מתארים את „הפעולות וההתגלות של הקדוש-ברוך-הוא – קדוש אני, ולכן הם שמות קדושים, הנבדלים מעניינים אחרים, ענייני חול.“

ומובן, שקדושה והבדלה קיימים בין דברים שיש ביניהם איזשהו קשר ודמיון⁶⁶.

לדוגמא: אין אומרים שרעיון מחשבתי הוא קדוש ומובדל מאבן⁶⁷.

על-אחת-כמה-זוכמה השם „אהיה אשר אהיה“, האמור על הקדוש-ברוך-הוא כפי שהוא כשלעצמו מצד עצמו, אמיתת המציאות, לא במציאות נמצא כלל⁶⁸. ואם כך, מובן,

61 ראה תו"כ ופרש"י ר"פ קדושים. ובכ"מ.

62 שמיני יא, מד. מה. וראה קדושים יט, ב. כ, כו.

63 עקב יא, יב.

64 ישעי' סו, א.

64* תרומה כה, ח.

65 לשון הרמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ז.

66 ראה תניא ח"ב פ"ט.

67 כ"א בשם המושאל וברוח גדול.

68 ועצ"ע – הרי עפ"נ"ל שם אה"י הוא קדוש ומובדל מן השמות, ועד"ק קה"ק לגבי קדוש. ואולי י"ל (א – דכונת התואר שמות קדושים הוא בערך הבריאה – ולא ביניהם) (שכן אינו מחלק בין הוי' (ואד') לשאר השמות) (ב חילוקי מדרגות בקדושה ה"ו כאשר ישנו ערך ביניהם, ע"ד עשר קדושות שבא"י עד לקה"ק (כלים פ"א מ"ו ואילך), כהן הדיוט וכו' וכה"ג (ראה דה"א כג, יג: ויבדל אה"י להקדישו קדש קדשים). משא"כ שם אה"י שקאי על אמיתת המציאות שאינו בסוג וגדר הנמצאים, גם לא דהארות וגילויים – כפי שמתגלה בהשמות (ראה המשך תרס"ו ע' תלב) וסה"מ תשי"א (ע' 39 ואילך) דמ"ש הרמב"ם (הל' יסוה"ת פ"א ה"ד), הוא לבדו האמת ואין לאחר אמת כאמתו.. אין שם מצוי אמת מלבדו כמותו – שולל גם מציאות האור (כי רק העצמות הוא מחוייב המציאות

שמשום כך לא ייתכן כלל להבדיל בין עצם המציאות של הקודש לבין מציאות של חול, אשר אין ביניהם השוואה כלל.

ח. הלל – בכל יום:

ענין זה, ש„אהיה אשר אהיה“ איננו לפי גרסת הרמב"ם ב„יד החזקה“, שם קדוש, שם שאינו נמחק, משום שהוא מבטא את אמיתת הימצאו של הקב"ה, והיותו מחוייב המציאות – משתקף בהלכה בעניין הנהגת האדם:

נאמר בגמרא⁶⁹, „הקורא הלל בכל יום הרי זה מחרף ומגדף“, ורש"י מפרש זאת: „שנביאים הראשונים תיקנו לומר לפרקים לשבח והודיה... וזה הקוראה תמיד בלא עת אינו אלא כמומר שיר ומתלוצץ“.

וידועה⁷⁰ השאלה על כך: מדוע אין לומר הלל בכל יום? אמירת הלל מביעה שבח והודיה לקדוש-ברוך-הוא על הניסים אשר עשה,

שמציאותו מעצמותו). ולהעיר ג"כ מהמבואר בכ"מ (ראה ד"ה שובה תרפ"ו. ד"ה צעקו תרפ"ח. ד"ה אלקי נשמה תרצ"ט) דאמיתית ענין ד, אין ערוך לך" הוא דוקא לגבי בחי' העצמות כי אופן מציאותו של האור הוא כאופן המציאות שבעולמות ולא כמו ענין אמיתת המציאו מה שהעצמות הוא אמיתת המציאות במציאות בלתי נמצא).

וראה פרדס (שער ב') ועסיס רמונים שם מה דשם אה"י נהגה ד, שם אה"י אינו מורה על שום פעולה ומדה כי אם על הוראת ההעלם אבל אינו מורה על גלוי שום דבר ולפיכך מותר להגות אותו כי הוא מורה העלמו וסבת רוממותו" (עסיס רמונים שם). ועפ"י מותר בפרדס שם* מה דשם ב' ד' שהוא בת"א אינו נהגה באותיותיו, ושם אה"י נהגה, כי „אם ה' שם בן ד' נהגה באותיותיו ה' מראה כי האצילות מושג וזה אין ראוי לרוב העלמו ולכן אנו הוגים אותו בהיכלו כי השגת הת"ת הוא במלכות" (פרדס שם ספ"א. וראה בביאור יותר בפ"ב שם ועסיס רמונים שם).

ועפ"י שם מובן החילוק בין שם אה"י לשם הוי' (שאינו נמחק) גם לפירוש הרמב"ם בשם המפורש (מו"נ שם פס"א). ועצ"ע"ג והסברה רבה, כי: (1) הוי' נק' (גם) שם העצם (שעד"ו בקה"ק – מקום עצמותו), (2) עאכ"כ השם הוי' כשהוא בלי נקודות (פרדס שם פ"א), (3) גם שם אה"י לכאורה – (ובפרט ע"פ המדרש דאה"י – ע"פ מעשי) פונל (שעפ"י מובנת בפשטות נחמת בנ"י ע"י הודעה זו), (4) ביאר אדה"ו דש"ש שגור בפי כל – היינו עצומה (תרא יד, ב. מאמרי אדה"ו: תקס"ה (ח"א) ע' יב; ענינים ע' סח. ע. ועוד). ואכ"מ.

69 שבת קיח, ב.

70 יהל אור (אה"ת לתהלים) ע' קנדיה. וראה מדרש

תלפיות אות ה' ענף הלל הגדול.

* וראה מגיד מישרים שם ושאר מקומות שבהערה 43.

מ'האט שוין אַלץ פאַרענדיקט (כנ"ל), האָט מען די הבטחה גמורה אין תורה, אַז עס וועט זיכער זיין „(תזכור את יום צאתך מארץ מצרים) כל ימי חיך . . להביא לימות המשיח“³,

ובפשטות – אַז מ'דאַרף ניט אַנקומען צו אַ הפסק ח"ו צווישן „כל ימי חיך“ און „ימות המשיח“ (ווי דאָס איז געווען באַ אידן בכל הדורות שלפני דורנו זה), נאָר „כל ימי חיך“ פון יעדער איד, זיינע חיים גשמיים אַלס נשמה בגוף, זיינען כולל בפשטות (אויך) „ימות המשיח“ בלי הפסק, וואָרום די גאולה קומט תיכף ומיד ממש ברגע זה ובמקום זה (אפילו אויב דאָס איז אַ מצב פון לילה, „הבאים מצרימה“), אַזוי אַז דער רגע האחרון פון גלות און די נקודה אחרונה פון גלות ווערט דער רגע ראשון און נקודה ראשונה פון גאולה,

און פון „ימי חיך“ בזמן הזה ובמקום הזה, בלי שום הפסק כלל ח"ו (אפילו אויב ער איז שוין עלטער פון שבעים שנה וכיו"ב), גייט יעדער איד גלייך איבער – בתכלית השלימות, „ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין“⁴, אין דעם המשך פון „כל ימי חיך“ בימות המשיח, און חיים נצחיים וואָס וועט דעמולט זיין.

ובנוגע לפועל מיינט עס, אַז די עבודה פון אידן איצטער דאַרף זיין „להביא לימות המשיח“, צו שוין גלייך מגלה זיין בפועל ווי דער מצב פון „הבאים מצרימה“ אין גלות איז באמת אַ מצב פון „גאולת ישראל“, דורך דעם וואָס מ'גרייט זיך אַליין און מ'גרייט צו אַנדערע צו דעם מצב פון „ימות המשיח“.

כולל ובמיוחד – בקשר מיט דעם יום ההילולא פון דעם רמב"ם – דורך מחזק זיין און מוסיף זיין אין לימוד ספר משנה תורה להרמב"ם . . ובפרט – אין ספר הרמב"ם עצמו – הלכות מלך המשיח⁵, אין די לעצטע צוויי פרקים פון הלכות מלכים בסיום ספר משנה תורה.

3) ברכות יב, ב.

4) ויק"ר פל"ב, ה. ו"ש"נ.

5) כ"ה הכותרת בדפוס וויניצאה רפד. שי.

(ה'תשנ"א), ר"ת (הי' תהא שנת) נפלאות אראנו.

ולכן, יש לעודד ולחזק את רוחם של בני ע"י ההכרזה שהקב"ה אומר בכל יום באופן דחדש ממש "פגד פקדתי אתכם", ומשיח צדקנו "עומד אחר כתלנו", והנה זה בא"ס¹⁰, ויש להתכונן לקבל את פניו ע"י ההוספה בקיום התומ"צ, כפס"ד הרמב"ם¹¹ (בעל יום ההילולא דכ"ף טבת, מוצש"ק זה) שע"י "מצוה אחת, הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה".

(משיחות ש"פ שמות, י"ט טבת תנש"א)

(9) שה"ש ב, ט.

(10) שם ח. וראה שהש"ר עה"פ (פ"ב, ח (ב)).

(11) הל' תשובה פ"ג ה"ד.

נח.

מ'האָט שוין גערעדט מערערע מאָל דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אַז נוסף אויף דעם וואָס ס'איז שוין, "כלו כל הקיצין"¹, האָבן אידן שוין תשובה געטאָן, און מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט, כולל אויך – "צופוצן די קנעפלעך", און מ'דאַרף נאָר האָבן אַז דער אויבערשטער זאָל אויפגעפּענען די אויגן פון אידן זיי זאָלן זען ווי ס'איז שוין דאָ די גאולה האמיתית והשלימה, און מ'זיצט שוין באַ דעם שולחן ערוך, בסעודת לויתן ושור הבר² וכו' וכו'.

דערפון איז פאַרשטאַנדיק . . בדורנו זה ובזמננו זה, לאחרי וואָס

(1) סנהדרין צו, ב.

(2) ראה ב"ב עד, ב ואילך. פסחים קיט, ב. ועוד.

וכאשר יהודי רואה הנהגה ניסית זו הוא מתעורר לאמירת הלל, הוא מתרומם מעל ה"חולין" ומשבח את הקדוש ברוך הוא.

לעומת זאת, הבריאה יש מאין, או הנשימה שהאדם נושם, הם תמידיים, בפועל אין מציאות שפעולות אלו מתבטלות, ולמעשה אין האדם חש בשינוי ממצב למצב, בדומה לאמור לעיל על "אהיה אשר אהיה"⁸⁰,

אם כי בהבדל משמעותי: שם העניין הוא באמת, לא רק מצד הפועל, אלא גם מצד ה"בכוח" – "מחויב המציאות".

ולפיכך, אף כאשר יהודי חש שהבריאה יש מאין היא "פלא" (גדול) יותר מקריעת ים סוף⁸¹ ושנס זה הוא בכל יום תמיד, וכן "בנשימה שאדם נושם" הרי בפועל אין הוא יוצא מגדרו וטבעו עד כדי אמירת הלל על כך, כי בפועל אין מתחולל כאן שינוי, ויש כאן תמידיות במעמדו ובמצבו.

י. דרגת "אהיה אשר אהיה" – עמכם בשעבוד

לפי כל האמור לעיל יש לקשר בין פירוש הרמב"ם על "אהיה אשר אהיה" לבין דברי הגמרא⁸¹ "אני הייתי עמכם בשעבוד זה אהיה עמכם בשעבוד מלכות":

דברי הגמרא "אני הייתי עמכם בשעבוד זה" אין הכוונה לכך שהקדוש ברוך הוא נמצא שם באופן שהדברים "אינם נוגעים לו", והוא מובדל מן השעבוד, אלא, כביכול, השעבוד "נוגע" לקדוש ברוך הוא, כפי שמדייק רש"י "אהיה עמכם בצדה הזאת", ומקרא מלא דיבר הכתוב "בכל צרתם לו צר"⁸².

זה נובע מצד השכינה ששוכנת ומתלבשת⁸³

(80) להעיר ממשנת (ראה רד"ה החודש תרס"ו ובסופו. לקו"ש [המתורגם] ח"י"ז ע' 164 הערה 43. וש"נ) שהתמידיות שבהנהגת הטבע עומדת מ"אני ה' לא שנית", "אמיתת מציאותו ית" (ל' העקידה פ' בא שער לה בתחלתו) שלמעלה מכל ענין וגדר של שינוי.
(81) התיורן עם פירוש המדרש באה"י אשר אה"י (אני נקרא לפי מעשי) מובן עפ"מ"ש בגבורות ה' (לפירוש הנ"ל סוף הערה 60) דמסיים שם, "ומאחר שהוא הוי' פשוטה לכך אין לו יתברך שם קבוע רק לפי המעשה של אותה שעה".
ועפ"ז מובן גם לפירוש הרמב"ם.
(82) ישע"י סג, ט.
(83) תניא פמ"א (נג, ב).

ועניין זה מתאים בכל יום – כפי שאומרים "על⁷¹ ניסך שבכל יום עמנו!" יותר מכך: אף הטבע עצמו הוא לאמיתו של דבר "ניסים"⁷² רבים מתמידים ותכופים...".

ומוסבר על כך⁷⁰, שמשום ש"בעל הנס אינו מכיר בניסו"⁷³, לכן אין מקום לומר על כך הלל – כי הלל נאמר דוקא על נס גלוי.

אך דרוש הסבר: ידוע ומובן שהתהוות ובריאה יש מאין היא נס, ואף נס גדול הרבה יותר מנס קריעת ים סוף. כדברי אדמו"ר הזקן בתניא⁷⁴, שבריאת יש מאין "היא למעלה מהטבע והפלא ופלא יותר מקריעת ים סוף" – מכיוון שהקב"ה "מחדש"⁷⁵ בכל יום תמיד מעשה בראשית, בכל רגע ורגע, מדוע מופרך לומר הלל כל יום, מתוך נתינת שבח והודיה על הנס המופלא של "המחדש"⁷⁵ בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית? ועל אחת כמה וכמה מתעוררת שאלה זו לגבי מי שחש ומכיר בגדלות העניין⁷⁶?

וכן קשה – הרי צריך לומר הלל בכל יום, כדברי חז"ל⁷⁷ "על כל נשימה ונשימה שאדם נושם צריך לקלס לבורא, מאי טעמא? כל הנשמה תהלל י"ה – כל הנשימה תהלל י"ה?"

ט. נס – שינוי ממצב למצב

ויש לומר, שההסבר לכך הוא⁷⁸:

נס הוא הנהגה חריגה, מרוממת⁷⁹, שבה מתגלית האלקות. כלומר, לפני כן, לפני הנס, היה מצב שבו האלקות לא היתה בהתגלות, ולאחר מכן חל שינוי, שהאלקות התגלתה באמצעות הנס, שמעל לגדרי הטבע.

(71) נוסח ברכת מודים שבשמו"ע. וראה יהל אור שם ס"ע קנ"ג ואילך.
(72) יהל אור שם ע' קנ"ג מחכמי המחקר. וש"נ.
(73) נדה, לא, א.
(74) שער היחוד והאמונה פ"ב.
(75) נוסח ברכת יוצר (בתחלתה וסופה).
(76) ע"ד הנגלה אינה קושיא (כ"כ) וכמ"ש ביהל אור שם (וראה גם מדרש תלפיות שם). "כי ענין הלל נתקן על הנס שנראה לכל".
(77) ב"ר פי"ד, ט. ועד"ו בדב"ר פ"ב, לו.
(78) וראה גבורות ה' הקדמה שני'. נתיבות עולם (מהר"ל) נתיב העבודה פ"ז. מדרש תלפיות שם.
(79) כמש"נ (ישע"י סב, יוד. שם מט, כב): הרימו נס, ארים נסי (פרש"י יתרו כ, יז). וראה סדור מד, סע"ב. אה"ת בשלח ד"ה ויבן. ועוד.

הוספה

בשורת הגאולה

יב.

לפי כל הסימנים שבדברי חז"ל עומדים אנו בסוף זמן הגלות, לאחרי שכבר "כלו כל הקיצין"¹, וכבר עשו תשובה, ובלשונו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (לפני עשרות שנים) שכבר סיימו כל עניני העבודה, גם "צחצוח הכפתורים"², ועומדים מוכנים ("עמדו הכן כולכם") לקבל פני משיח צדקנו³.

* * *

גם לאחרי קושי ואריכות גלות האחרון במשך יותר מאלף ותשע מאות שנה (שלא בערך לגלות מצרים במשך מאתיים ועשר שנה) – מציאותם של "בני ישראל" היא בעצם למעלה מגלות, וכל רגע נוסף שנמצאים בגלות ה"ז באופן ד"הבאים מצרימה"⁴, "כאילו אותו יום נכנסו למצרים"⁵, ועומדים הם בתוקף האמונה והבטחון שתיכף ומיד יקיים הקב"ה הבטחתו "פקד פקדתי אתכם"⁶ בגאולה האמיתית והשלמה, ובפרט כששומעים ממשה רבינו שבדורנו⁷, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר סיימו כל עניני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו, ועאכו"כ לאחרי שישנה גם השלימות דארבעים שנה, "נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁸, ועומדים בשנת הנ"א

(1) סנהדרין צו, ב.

(2) שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(3) ראה "היום יום" ט"ו טבת. ובכ"מ.

(4) שמות א, א.

(5) שמו"ר ריש פרשתנו (פ"א, ד). תנחומא שם ג.

(6) שמות ג, טז.

(7) ראה ב"ר פנ"ו, ז: "אין דור שאין בו כמשה". וראה זח"ג רעג, א. תקו"ז תס"ט (קיב,

רע"א. קיד, רע"א). תניא פמ"ד. שם אגה"ק ביאור לסי' ז"ך בסופו.

(8) תבוא כט, ג.

הזאת", אלא באופן של ניתוק – לא צר, באל"ף. ואילו הדרגה של "אהיה אשר אהיה", מחויב המציאות", הרי מבחינה זו הקב"ה "עמם בצרה זאת .. עמם בשעבוד שאר מלכיות"⁸⁹ –

ויש לומר, שזוהי המשמעות של גילוי השם "אהיה אשר אהיה" למשה רבינו בעת ההתגלות אליו "בלבת אש מתוך הסנה"⁹⁰, כי התגלות השכינה "מתוך הסנה" מלמדת שאפילו לגבי הסנה⁹¹ – הרי "אין"⁹² מקום פנוי בלא שכינה". (משיחות ש"פ שמות וש"פ וארא תשמ"ג)

(89) וראה ל' רש"י נצבים ל, ג. לקו"ש [המתורגם] ח"ש

ע' 189.

(90) פרשתנו ג, ב.

(91) וראה פרש"י שם: מתוך הסנה ולא אילן אחר משום עמו אנכי בצרה. וראה שמו"ר שבהערה הבאה. תנחומא פרשתנו יד. מכילתא דרשב"י פרשתנו ב. פדר"א רפ"מ. ועוד.

(92) שמו"ר פ"ב, ה.

עד למטה מטה ביותר – שכינה עמהם⁸⁴ בגלות⁸⁵ מה שאין כן "ועיר אנפין דאצילות"⁸⁶ ומיוחד⁸⁷ דרגת "כתר", הרי הם "לא (באל"ף) צר"⁸⁸, אך לא כן מצד הדרגה שהיא נעלית באופן של אין ערוך, מצד "אהיה אשר אהיה":

הדרגה באלקות הקשורה לשמות הקדושים שאינם נמחקים – כלומר, האופן שבו האור האלקי מאיר באמצעות השמות הקדושים – היא מצד ה"בלי הגבלה" של האלקות, שמצדה יכול האור האלקי להיות בכל מקום גם בגלות, אך שם אין הוא "עמכם בשעבוד", "עמם בצרה

(84) מגילה כט, א. ספרי ס"פ מסעי.

(85) זח"א קנ, ב. וראה גם זח"ג צ, ב. קצו, ב. ובכ"מ.

(86) עולם האחדות, כולו טוב. וראה תו"א ס"פ תרומה.

(87) ראה יהל אור שבהערה הבאה ד, לו" בואו הוא בו"א.

אכ"מ.

(88) ראה זח"א שם. יהל אור ע' שסא.

לזכות

כ"ק אדונונו מורנו זרבינו

מלך המשיח

☞ ☞ ☞

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

☞ ☞ ☞

יחי אדונונו מורנו זרבינו מלך המשיח

לְעוֹלָם וָעֶד